

***ክፍል በ - ዓመታዊ የሀገር ህብት
ውጤት***

***SECTION J - NATIONAL
ACCOUNTS***

ክፍል በ፡- ዓመታዊ የሀገር ሀብት ውጤት

የሀገር ሀብትን ግምት ለማዘጋጀት በሦስት ዓይነት የአሠራር ዘዴዎች መጠቀም ይቻላል።

እነዚህም፡-

- 1ኛ የማምረቻ ማከፋፈያና የአገልግሎት ድርጅቶች የሚያመርቱትን የዕቃዎችና የግልጋሎቶች ዋጋ ጠቅላላ ድምር በማውጣት ።
- 2ኛ በማምረቻ ማከፋፈያና የአገልግሎት ድርጅቶች የተመረቱትን ዕቃዎችና ግልጋሎቶች በማውጣት ለተሳተፈው የሠራተኛ ጉልበትና ሌላ የምርት ኃይል የተደረጉትን ክፍያዎችን በመደመር።
- 3ኛ ለመጨረሻ ጠቀሜታ የዋሉትን ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ዋጋ ደምሮ ከውጭ ሀገር የተገዙትን ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ዋጋ በመቀነስ።

የኢትዮጵያ ዓመታዊ የሀገር ሀብት ለማዘጋጀት በብዛት ጥቅም ላይ የዋለው የአሠራር ዘዴ በተራ ቁጥር አንድ እንደተጠቀሰው ሲሆን በተራ ቁጥር ሦስት የተመለከተው ደግሞ ያገለገለው ለአስተዳደር፣ ለመከላከያ፣ ለትምህርት፣ ለሕክምና ለጤናና ለመሳሰሉት የኢኮኖሚው ክፍለ አካሎች ነው። በተራ ቁጥር ሁለት የታየው የአሠራር ዘዴ የግል ግልጋሎቶች ብቻ ለማጠቃለል የረዳ ሲሆን በብዛት እጥቅም ላይ አልዋለም። ጠቅላላ የዕቃዎችና ግልጋሎቶች ዋጋ በየመነጨበት የኢኮኖሚው ክፍለ አካል ተለይቶ የታየ ቢሆንም ዕቃዎቹን ወይም ግልጋሎቶቹን ላስገኙት ሰዎች የተከፈለውን ደመወዝና አበል የመሳሰሉትንን ቢዎች ከፋፍሎ አያሳይም። በተራ ቁጥር ሦስት መሠረት በወጪ መልክ የተዘጋጀው የሀገሪቱ ሀብት በዕቃዎችና በግልጋሎቶች ዓይነት ተለይቶ ያልተሰጠ ቢሆንም ለግል ኑሮ የተደረጉ ውጪዎች ግምት ላይ ለመድረስ የተቻለው በማዕከላዊ ስታቲስቲክስ ባለስልጣን በየጊዜው የተካሄዱትን የከተማና የገጠር የቤተሰብ ፍጆታ ጥናት በመጠቀም ነው።

ከበጀት ዓመትና ከጠቅላላ መንግሥታዊ የልማት ፕላኖች ጋር ግንኙነት እንዲኖረውና የፕላኑም ሥራ ላይ መዋልን ለመቆጣጠር እንዲያስችል በማለት የብሔራዊ ሀብት ውጤትን መረጃዎች ከአውሮፓ የቀን አቆጣጠር ወደ በጀት ዓመት ጊዜ ማዛወር አስፈላጊ ሆኖ ተገኝቷል።

የሀገር ሀብት ግምት አወጣጡን ለመግለጽ የዋና ዋና አርእስት ትርጉምና ማብራሪያ ከዚህ

ቢታች ተገልጿል።

ጠቅላላ የሀገር ውስጥ ምርት በገቢያ ዋጋ፡- በሀገሪቱ ውስጥ የተሠሩትን ዕቃዎችና የተፈጸሙትን ግልጋሎቶች በገቢያ ዋጋ የሚያጠቃልል ሲሆን የካፒታል ንብረት መቀነስን አይመለከትም። በሌላ አይነት የአሠራር ዘዴ ደግሞ የግልና የመንግሥት የአላቂ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ፍጆታ ወጪዎች፣ ጠቅላላ የሀገር ውስጥ የካፒታል ክምችትንና በዕቃዎችና በግልጋሎቶች ንግድ ያለውን የለውጥ ሚዛን ሲደመሩ ተመሳሳይ ውጤት ያስገኛሉ።

ጠቅላላ የሀገር ውስጥ ምርት በተሠራበት ዋጋ፡- የሀገር ውስጥ ምርትን በማውጣት ላይ ለተሰማራው የሠራተኛ ጉልበትና ሌሎች የምርት ኃይሎች የተደረገውን ክፍያ የካፒታል ዓመታዊ የእርጅና ወጪን ያጠቃልላል። ይህም በጊዜው የገቢያ ዋጋ ከሚቀርበው ጠቅላላ የሀገር ውስጥ ምርት የሂሳብ ተመን የሚለየው ቀጥተኛ ያልሆኑትን ታክሶች ስለሚይጨምርና መንግሥት ለማምረቻ ድርጅቶች የሚሰጣቸውን ድጋፎች ስለሚያጠቃልል ነው።

ጠቅላላ ብሔራዊ ምርት በገቢያ ዋጋ፡- የኢትዮጵያ ነዋሪዎች በሀገር ውስጥም ሆነ በውጭ ሀገር የሠሩአቸውን ዕቃዎችና የፈጸሙአቸውን ግልጋሎቶች በገቢያ ዋጋ የሚያጠቃልል ሲሆን የካፒታል ንብረት መቀነስን አይመለከትም። ይህ ውጤት ከጠቅላላው የሀገር ውስጥ ምርት በገቢያ ዋጋ ጋር የሚለያየው ከውጭ አገር የተገኘውን የተጣራ የሥራና የንብረት ገቢ ስለሚይጨምር ነው።

ከውጭ አገር የተገኘ የተጣራ የሥራና የንብረት ገቢ፡- እነደ ወለድና ትርፍ የመሳሰሉትን የሥራና የንብረት ገቢዎች ለኢትዮጵያ የተከፈሉትን እንዲሁም ለሌሎች ሀገሮች ወጪ የተደረጉትን በማቀናነስ የተገኘ ሂሳብ ነው።

ግላዊ የዓላቂ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ፍጆታ ወጪ፡- ለቤተሰብም ወይም አትራፊ ላልሆኑ ድርጅቶች ጥቅም የዋሉ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ጠቅላላ ዋጋ ሲሆን በስጦታ መልክ ከውጭ ሀገር የመጡትን ዕቃዎች የተጣራ ዋጋንም ይይጨምራል።

መንግሥታዊ የአላቂ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ፍጆታ ወጪ፡- ለመንግሥት ጥቅም የዋሉትን ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ጠቅላላ ዋጋ ይገልጻል። ይህም የሠራተኛን ደመወዝና አበል፣ መንግሥት የገዛቸውን አላቂ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ዋጋ ሲያጠቃልል የመንግሥት ሽያጮችን ግን ተቀናሽ ያደርጋል። በድጋፍ መልክ የተደረጉትን ወጪዎች፣ ለወለድና ለዕርዳታ የተከፈለ የመንግሥት ሂሳብ በዚህ ርዕስ ውስጥ አይገቡም።

ጠቅላላ የማይንቀሳቀስ ካፒታል ክምችት፡- ቤተሰቦች፣ ድርጅቶችና እንዲሁም መንግሥት የገዙአቸውና ወይም የሠሩአቸውን አላቂ ያልሆኑ የማምረቻ ንብረቶች ዋጋ ይገልጻል።

እነዚህም ንበረቶች እነደ መራት፣ ሕንጻ፣ የፋብሪካና የመንገድ መሣሪያዎችን የመሳሰሉ ናቸው።

ማሳሰቢያ፡-

- 1, እንደ መቶኛ ይታሰብ የነበረው የ1953 ዋጋ ከ1973 ጀምሮ ወደ 1973 መቶኛ ተቀይሯል።
- 2, በዚህ እትም ያለውን የሀገር ሀብት ስታቲስቲክስ በተመለከተ የቀረበው መረጃ ከገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር በተገኘ መረጃ ላይ በመመስረት ነው።
- 3, ጠቅላላ የሀገር ውስጥ ምርት በመከፈብት የኢኮኖሚ ዘርፍ እና በጊዜው በተሰራበት ዋጋ መረጃ ከ1987 ጀምሮ በዝርዝር ማግኘት ባለመቻሉ መረጃው በዚህ እትም አልተካተተም።

SECTION J: NATIONAL ACCOUNTS

In Principle, in the measurement of national accounts aggregates three basic approaches may be applied depending upon the available statistics, i.e. production, income and expenditure approaches.

- (I) **The production approach**: takes production as the total value of goods and services less intermediate inputs originating in the various industries which make up the economy.*
- (ii) **The income approach**: considers production as the sum of the incomes received by those producing these goods and services.*
- (iii) **The expenditure approach**: sums up the value of the final uses of goods and services reduced by the value of imports of goods and services.*

In Ethiopia's National Accounts, the production approach has been mainly used but the expenditure approach is applied in the case of Public Administration and Defense, Education, Medical and Health Services. The income approach is hardly used except in some service sectors such as domestic services. The total value of goods and services thus arrived at has been given according to the industry producing them. However, no breakdown by type of factor income has been attempted. In the expenditure side of Ethiopia's National Accounts private consumption expenditure was arrived at by utilizing information from rural and urban consumption surveys conducted by the Central Statistical Authority over the years.

Since the reference period for the government budget and plans in general is the Ethiopian Fiscal Year (E. F. Y.), in order to facilitate the monitoring and evaluation of plan implementation it has been decided to change the reference period of national accounts data from G. C. Y. To E. F. Y. Accordingly, all national accounts tables except the Rest of the World Accounts, have been compiled in the E. F. Y.

The concepts and definitions of major aggregates used in the National Accounts are given below.

Gross Domestic Product (GDP) at Market Prices: *is the market value of the goods and services produced within the territory of Ethiopia, before any allowance is made for the*

consumption of fixed capital. It is equal to the sum of consumption expenditure by private consumers and government, gross domestic capital formation, and net export of goods and services.

Gross Domestic Product (GDP) at Factor Cost: is the sum of income accruing from the production of goods and services. It differs from the Gross Domestic Product at Market Price by the amount equal to indirect taxes less of subsidies.

Gross National Product (GNP) at Market Prices: is the market value of goods and services before deduction of provision for the consumption of fixed capital, attributable to the factors of production supplied by residents of Ethiopia. It is equal to the sum of consumption expenditure, gross domestic capital formation, and net export of goods and services plus net factor income received from abroad. It differs from the Gross Domestic Product at Market Prices by the amount of net factor income from abroad.

Net Factor Income from Abroad: is excess of factor incomes (interest, dividends, profits, etc.) paid abroad over factor incomes received from abroad.

Private Consumption Expenditure: is the value of goods and services (purchased or self-produced) consumed by households and private non-profit institutions plus the net value of gifts in kind received from abroad.

Government Consumption Expenditure: represents the current expenditure on goods and services by central and municipal government. It comprises compensation of employees, purchases by government from local enterprises and from abroad, less sale by government of goods and services. Government consumption expenditure excludes transfer payments, interest paid by government and subsidies.

Gross Fixed Capital Formation: includes the value of the purchases and own account construction of fixed assets (land, civil construction and works, machinery and equipment) by enterprises, households, private non-profit institutions and government.

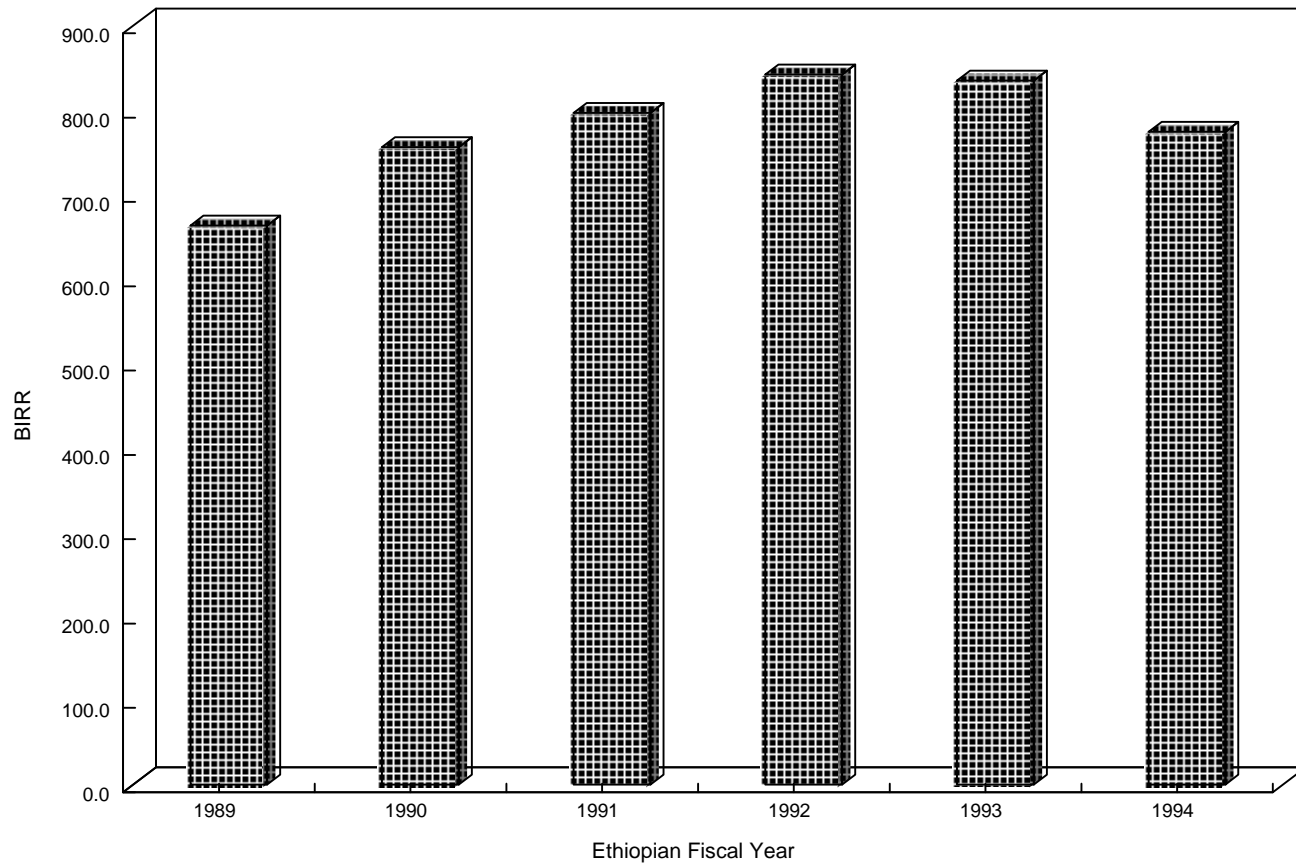
N.B.

1. The base year 1960/61=100 is changed to 1980/81=100 since 1980/81

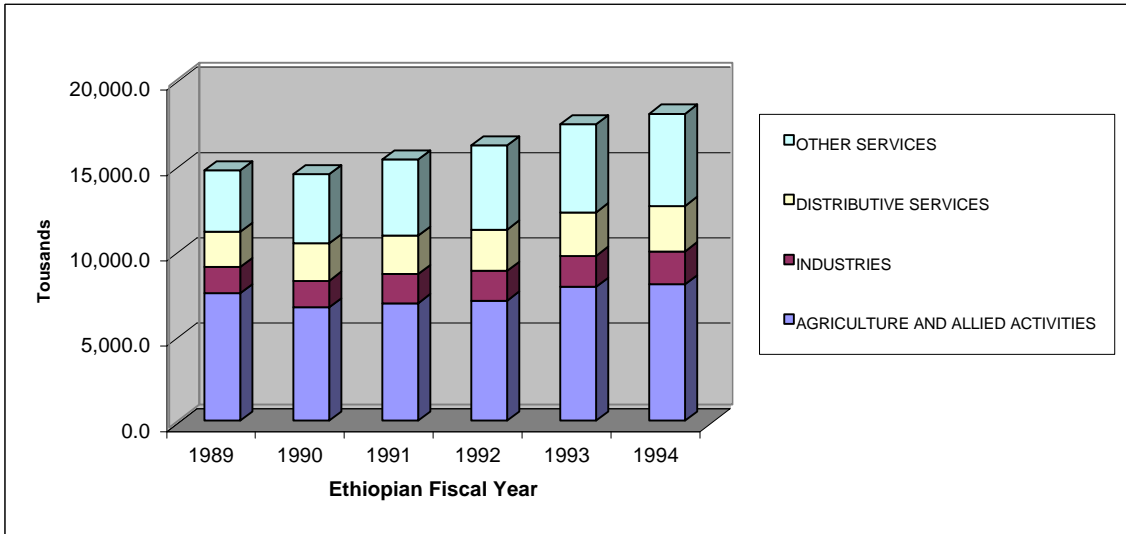
2. *The National account data in this volume are based on data obtained from Ministry of Finance and Economic Development.*

3. *GDP by Industrial Origin at current factor cost starting from 1996/97 is not include in this volume due to lack of data.*

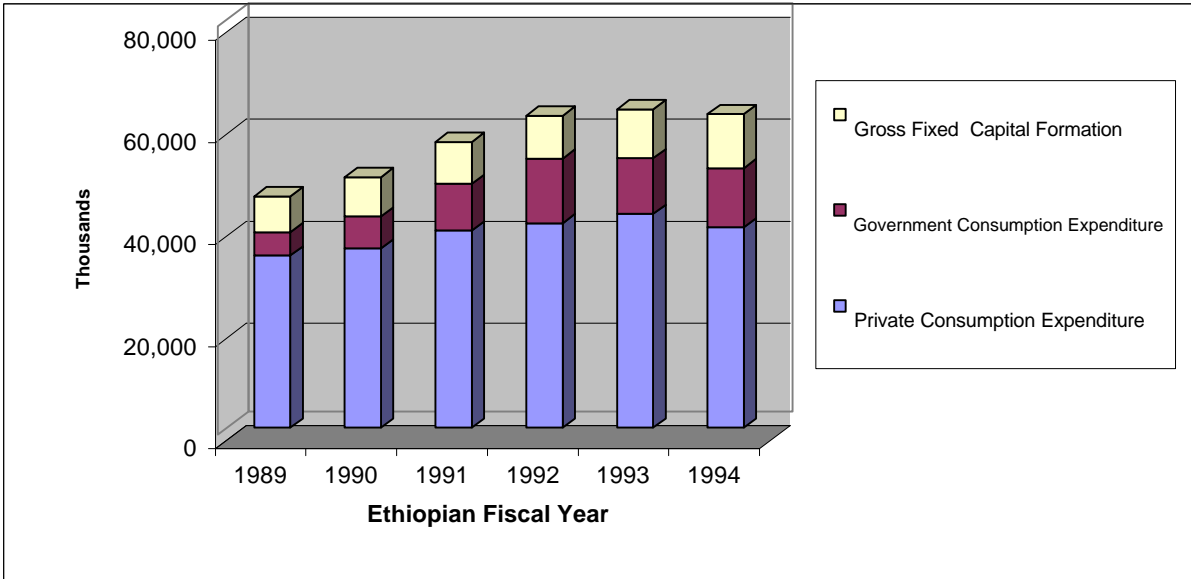
J.1 GNP PER CAPITA AT MARKET PRICES

**J.2 GDP BY INDUSTRIAL ORIGIN AT CONSTANT FACTOR COST
(MILLION BIRR)**

**J.3 EXPENDITURE ON GROSS NATIONAL PRODUCT AT MARKET PRICES
(MILLION BIRR)**

የሀገር ሀብት ውጤት ማጠቃለያ
SUMMARY OF NATIONAL ACCOUNTS STATISTICS

ሠንጠረዥ በ-1

TABLE J.1

በሚሊዮን ብር

IN MILLION BIRR

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	
1 ጠቅላላ የሀገር ውስጥ ምርት በጊዜው በተሠራበት ዋጋ	38,189.4	41,357.9	44,926.0	48,785.1	49,186.7	46,282.2	1. GROSS DOMESTIC PRODUCT AT CURRENT FACTOR COST
2 ከውጭ አገር የተገኘ የተባራ የሥራ ገቢ	(223.8)	(239.4)	(392.1)	(488.9)	(426.4)	[438.2]	2. NET FACTOR INCOME FROM ABROAD
3 ጠቅላላ ብሔራዊ ምርት በተሰጠበት ዋጋ (1+2)	37,965.6	41,118.5	44,533.9	48,296.2	48,760.3	45,844.0	3. GROSS NATIONAL PRODUCT AT FACTOR COST (1+2)
4 ቀጥተኛ ያልሆኑ ቀረጫች	-	3,482.4	3,877.3	*4,404.7	5,024.0	5,478.5	4. INDIRECT TAXES (NET OF SUBSIDIES)
5 ጠቅላላ ብሔራዊ ምርት በገበያ ዋጋ (3+4)	37,965.6	44,600.9	48,411.2	52,700.9	53,784.3	51,322.5	5. GROSS NATIONAL PRODUCT AT MARKET PRICE (3+4)
6 ጠቅላላ የአገር ውስጥ ካፒታል ክምችት	7,049.1	7,690.6	8,268.1	8,431.8	9,646.0	10,613.5	6. GROSS DOMESTIC CAPITAL FORMATION
7 ጠቅላላ የካፒታል ክምችት ከጠቅላላው ብሔራዊ ምርት/በገበያ ዋጋ/ ጋር ሲመጣጠን (በመቶቶቹ)	17.0	17.1	17.1	16.0	17.9	20.7	7. GROSS DOMESTIC CAPITAL FORMATION AS PERCENT OF GROSS NATIONAL PRODUCT AT MARKET PRICES
8 ጠቅላላ ብሔራዊ ምርት በነፍስ ወከፍ /በገበያ ዋጋ በብር/	663.2	756.0	796.5	842.1	834.9	774.3	8. GROSS NATIONAL PRODUCT PER CAPITA (AT MARKET PRICE IN BIRR)
9 የ1973 እንደ መቶ በማሰብ አጠቃላይ የምርት ዋጋ መመጠኛ	259.6	286.6	293.7	302.8	283.4	263.5	9. IMPLICIT PRICE INDEX (1980/81 = 100)
10 ጠቅላላ የአገር ውስጥ ምርት ዓመታዊ ስድገት ያለፈውን ዓመት እንደ መቶ በማሰብ /በ1973 ዋጋ/	5.2	(1.4)	6.0	5.3	7.7	1.2	10. ANNUAL RATE OF GROWTH IN REAL GROSS DOMESTIC PRODUCT AT 1980/81 PRICES (WITH PREVIOUS YEAR AS 100)
	1996/97	1997/98	1998/99	1999/2000	2000/2001	2001/2002	

1993 - የመጀመሪያ ደረጃ ስሌት

2000/2001- Provisional

Figures in () are negative values

The series of "-" meaning data not available is due to lack of information.

* Revised figures.

Data Source: Ministry of Finance and Economic Development (MoFED)

ጠቅላላ ብሔራዊ ምርት ላይ የተደረገ ወጪ በጊዜው የገበያ ዋጋ
EXPENDITURE ON GROSS NATIONAL PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES

ሠንጠረዥ በ-2	TABLE J.2						በሚሊዮን ብር	IN MILLION BIRR
	1989	1990	1991	1992	1993	1994		
ግላዊ የአላቂ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ፍጆታ ወጪ	33,743.8	35,122.6	38,631.7	40,041.4	41,894.7	39,229.0	Private Consumption Expenditure	
መንግሥታዊ የአላቂ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ፍጆታ ወጪ							Government Consumption Expenditure	
ጠቅላላ የማይንቀሳቀስ ካፒታል ክምችት ላይ የተደረገ ወጪ	4,526.3	6,251.4	9,127.0	12,668.3	10,882.1	11,600.3	Gross Fixed Capital Formation	
በፍጆታና በካፒታል ክምችት ላይ የተደረገ ወጪ	7,049.1	7,690.6	8,268.1	8,431.8	9,646.0	10,613.5	Expenditure on consumption and Gross capital formation	
ወደ ውጭ ከተላኩ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች የተገኘ	45,319.2	49,064.6	56,026.8	61,141.5	62,422.8	61,442.8	Export of Goods and Services	
ከውጭ አገር ለገቡ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች የተደረገ ወጪ ሲቀንስ	6,730.6	*7,116.9	6,878.0	*8,017.6	7,981.5	8,027.4	Less Imports of Goods and Services	
ጠቅላላ የሀገር ውስጥ ምርት ወጪ በገበያ ዋጋ	*10,584.7	*11,341.2	*14,101.5	*15,969.3	16,193.6	17,709.5	Expenditure on Gross Domestic Product at Current Market Prices	
ከውጭ አገር የተገኘ የተጣራ የሥራና የንብረት ገቢ	41,465.1	*44,840.3	48,803.3	53,189.8	54,210.7	51,760.7	Net Factor Income from Abroad	
ጠቅላላ ብሔራዊ ምርት ላይ የተደረገ ወጪ	(223.8)	(239.4)	(392.1)	(488.9)	(426.4)	[438,2]	Expenditure on Gross National Product	
በፐርሰንቲጅ ሲተነግጥ	41,241.3	44,600.8*	48,411.2	52,700.9	53,784.3	51,322.5	PERCENTAGE SHARE	
ግላዊ የአላቂ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ፍጆታ ወጪ	76.6	78.7	79.8	76.0	77.9	76.4	Private Consumption Expenditure	
መንግሥታዊ የአላቂ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች ፍጆታ ወጪ							Government Consumption Expenditure	
ጠቅላላ የማይንቀሳቀስ ካፒታል ክምችት ላይ የተደረገ ወጪ	10.9	13.9	18.8	24.0	20.2	22.6	Gross Fixed Capital Formation	
ወደ ውጭ ከተላኩ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች የተገኘ	17.0	17.1	12.1	16.0	17.9	20.7	Export of Goods and Services	
ከውጭ አገር ለገቡ ዕቃዎችና ግልጋሎቶች የተደረገ ወጪ ሲቀንስ	16.2	15.9	14.2	15.2	14.8	15.6	Less Imports of Goods and Services	
ጠቅላላ ብሔራዊ ምርት ላይ የተደረገ ወጪ	23.7	25.4	29.1	30.3	30.1	34.5	Net Factor Income from Abroad	
ጠቅላላ ብሔራዊ ምርት ላይ የተደረገ ወጪ		(0.5)	(0.8)	(0.9)	(0.8)	[0,9]	Expenditure on Gross National Product	
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
	1996/97	1997/98	1998/99	1999/2000	2000/2001	2001/2002		

1993- የመጀመሪያ ደረጃ ስሌት

2000/2001- Provisional

The series of "-" meaning data not available is due to lack of information.

* Revised figures.

Data Source: Ministry of Finance and Economic Development (MoFED)

